

Esperança

Treball del vídeo sobre donació d'òrgans

CURES CLÍNQUES ESPECIALS

professors: **Jaume Vallés, Ramón Salinas, Sixtina Perarnau, Marina Mateu i Mercè Cols**

alumnes: **César Cordente, David Díaz, Luísa Mayhua, Verónica Morcillo i Carles Mayol**

curs: **4rt Grau d'Infermeria | Manresa 2017-2018 | Grup: 3**

UNIVERSITAT
A MANRESA

Treball vídeo Esperança | CURES CLÍNIQUES ESPECIALS

professors: **Jaume Vallés, Ramón Salinas, Sixtina Perarnau, Marina Mateu i Mercè Cols**

alumnes: **César Cordente, David Díaz, Luísa Mayhua, Verónica Morcillo i Carles Mayol**

curs: **4rt. Grau d'Infermeria** | Manresa: **2017-2018** | Grup: **3**

ÍNDEX

pàgina

1. Breu sinopsis descriptiva del que passa en la pel·lícula	02
2. El metge es reuneix en el despatx per donar-los la mala notícia. Cóm els ho comunica i quina és la reacció de l'Ana i el Carlos. Llenguatge verbal i no verbal que mostren els pares i el metge que dona la notícia	03
3. Quin paper té la Dra. Solé en aquesta entrevista i amb quina actitud el desenvolupa, segons el llenguatge verbal i no verbal que utilitza	04
4. Descriu l'espai físic on s'hi fa l'entrevista i la posició dels participants	06
5. Descriu l'actitud de la Dra. Solé, la segona vegada que parla amb l'Ana, després de que hagin trasplantat el Carlos: llenguatge verbal i no verbal	07
6. Feu un comentari crític de la pel·lícula esmentant què us ha sorprès en positiu i en negatiu, respecte el tema que s'hi tracte i vinculeu-ho a les cites bibliogràfiques consultades	08
7. Escriviu una opinió reflexiva conjunta. En el cas que individualment, no hi estigues d'acord, argumenteu aquesta diferència d'opinió. Serieu donants d'òrgans en viu i perquè ?, per altra banda, us agradaria ser donant d'òrgans i teixits, després de la vostra mort i perquè ?	10
8. BIBLIOGRAFIA	11

1. Breu sinopsis descriptiva del que passa en la pel·lícula.

El Daniel és un adolescent que ha patit un accident de transit greu. En el moment en que arriba el SEM, es troba en aturada cardiorespiratòria. Intenten reanimar-lo i aconseguen remuntar-lo. Es traslladat urgentment a un hospital mitjançant un helicòpter.

A l'hospital, l'equip mèdic intenta salvar-li la vida. Carlos i l'Ana, els pares d'en Daniel, arriben a l'hospital i un dels metges els comunica que el seu fill es troba en una situació molt greu. Els informa ràpid del seu estat, de les proves que li efectuaran i els envien a la sala de espera de la UCI.

Posteriorment, tot i els esforços l'equip mèdic confirma la mort cerebral d'en Daniel. El metge i la coordinadora de trasplantaments, la Dra. Solé, comuniquen la mala notícia als pares. Els pares inicien el dol negant la mort del seu fill i mostrant-se incrèduls en front la notícia. En el transcurs d'aquesta entrevista, l'equip planteja la possibilitat de que el Daniel pugui ser donant d'òrgans. Tot i la intervenció de la Dra. Solé, els pares es troben dessolats i no es senten preparats per prendre una decisió d'aquest tipus, negant-se finalment a que el seu fill pugui ser donant d'òrgans.

Dos anys més tard, el pare pateix una malaltia cardíaca i quan és visitat per el cardiòleg, aquest li explica de manera clara i senzilla que la seva única possibilitat de sobreviure es poder rebre un trasplantament de cor. El matrimoni, davant d'aquesta notícia es queden amb una sensació de culpabilitat recordant la situació viscuda amb el seu fill Daniel ja que ells no van accedir a donar els òrgans del seu fill i paradoxalment la vida del Carlos ara depèn de l'altruisme d'una altra família. Pateixen la espera i la incertesa de sí trobaran a temps o no un cor compatible per el Carlos. El metge els transmet un missatge de calma on els demana que afrontin la situació i no perdin l'esperança.

La espera es fa llarga per al matrimoni, finalment quatre mesos més tard reben la trucada on els comuniquen que han trobat un cor compatible amb el Carlos. A la sala d'espera de l'hospital, l'Ana es retroba amb la Dra. Solé. Aquest cop, són el Carlos i l'Ana els que es troben a l'altre banda del procés de donació. Novament, la coordinadora de trasplantaments els explica com funciona el procés i els anima a mantenir-se forts davant de la nova situació, tranquilitzant a l'Ana amb les seves paraules.

Sis mesos més tard, després de la intervenció quirúrgica, s'observa el Carlos totalment recuperat. Corre i juga amb el seu nebot al voltant del arbre en el qual jugava amb el seu fill Daniel. Tots en qualsevol moment podem estar a un costat o a l'altre d'aquest procés.

2. El metge es reuneix en el despatx per donar-los la mala notícia.

Cóm els ho comunica i quina és la reacció de l'Ana i el Carlos.

Llenguatge verbal i no verbal que mostren els pares i el metge que dona la notícia.

Metge: El metge comunica la noticia utilitzant una terminologia excessivament mèdica i fisiopatològica inadequada en aquest context. Desconeix si els pares són sanitaris o no, i per tant, si els pares del Daniel no tenen cap relació professional amb el món sanitari és probable que no entenguin ràpidament el que els hi vol transmetre el metge amb el seu llenguatge verbal. En referència a la comunicació no verbal, la postura corporal inclinat cap endavant i realitzant moviments de balanceig constants, la seva posició de les mans amb els punys tancats i braços alçats en posició defensiva, el seu to de veu i el fet parpellejar molt i no mirar-los als ulls mostra cert nerviosisme e inseguretad en una situació de tal magnitud. Davant de la situació, els pares es mostren encara més impacients i angoixats esperant que els digui si el seu fill es viu o mort. Utilitza una metàfora anomenada en aquests casos **“el cervell és la vida quan aquest no té oxigen mor”**. Un cop dit que en Daniel és mort aleshores desencadena una reacció de dol i negació de la mort per part dels pares.

En moltes paraules tècniques els comunica que el seu fill es troba en mort cerebral. El metge intenta consolar al matrimoni però Carlos rebutja aquest apropament amb la mà que fa el metge i nega la mala noticia.^{(1) (2)}

Carlos: Davant d'una notícia així, mostra un llenguatge no verbal de protecció contra una agressió al seu nucli, negació de la situació que esta vivint en aquell moment i aferrament al seu nucli (dona i fill). Ell no s'acaba de creure que el seu fill és mort. Com a llenguatge verbal nega la mort del seu fill i comenta que **“no no aquest matí fa menys de mitja hora estava estable, fa menys d'una hora respirava”**⁽¹⁾. Carlos en un intent que fa el metge per consolar-lo li rebutja la ma d'apropament i es queda encongít, angoixat per la situació que esta vivint i abraça a la seva dona.⁽²⁾

Ana: Ana mostra un llenguatge no verbal de impaciència, nerviosisme per la seva mirada i posició corporal. En el moment en que el metge li dona la mala notícia de que el seu cervell ja no funciona, el seu rostre es desfà i com a llenguatge no verbal, mostra el rostre d'una persona amb dolor visceral, plor desconsolat com si arravatessin una part seva. Dolor per la pèrdua d'un ésser estimat, dolor per la pèrdua d'un fill. Ràpidament s'aferra al seu marit, Carlos i li plora a els seus braços.⁽¹⁾⁽²⁾

3. **Quin paper té la Dra. Solé en aquesta entrevista i amb quina actitud el desenvolupa, segons el llenguatge verbal i no verbal que utilitza.**

La Dra. Solé inicialment estava en silenci en un segon pla mentre el metge responsable comunicava la mala notícia al Carlos i a l'Anna. Ha mantingut **una actitud d'escolta activa que li ha permès valorar la resposta inicial dels pares a la notícia de la defunció del seu fill.**⁽²⁾ D'aquesta manera ha pogut comprovar que la resposta inicial dels pares ha estat la negació de la notícia quan el pare ha manifestat amb enuig *“No, no...però que m'estan dient? fa menys d'una hora el nostre fill respirava... fa menys de mitja hora vostès ens han dit que estava estable!!”*

Abans d'iniciar la seva intervenció, **la Dra. Solé deixa temps perquè la família expressi les seves emocions empatitzant així amb el procés de dol del Carlos i l'Anna**, procurant que s'estableixi una relació d'ajuda eficaç on l'actitud empàtica de la Dra. Solé resultarà fonamental per poder passar a una segona fase de l'entrevista on plantejar als familiars la sol·licitud de la donació d'òrgans. En aquest mateix sentit, la Dra. Solé **inicia la seva intervenció amb la frase** *“Sentim molt, molt el que ha passat. Sabem que per vostès és un moment molt dur...però malauradament ja no podem fer res més per la vida del seu fill”* utilitzant un **tècnica de resum que li permet centrar els temes**⁽²⁾ evitant la divagació de la família. Al mateix temps,

Treball vídeo Esperança | CURES CLÍNIQUES ESPECIALS

professors: **Jaume Vallés, Ramón Salinas, Sixtina Perarnau, Marina Mateu i Mercè Coles**

alumnes: **César Cordente, David Díaz, Luísa Mayhua, Verónica Morcillo i Carles Mayol**

curs: **4rt. Grau d'Infermeria | Manresa: 2017-2018 | Grup: 3**

aquesta frase també fa saber al Carlos i l'Anna que els professionals que els han atès són conscients del dolor que senten per la pèrdua del seu fill però que han fet tot el que han pogut per intentar salvar-li la vida al seu fill, intentant així ajudar-los a canalitzar millor el seu procés de dol.

En el transcurs de l'entrevista la Dra. Solé utilitza un **llenguatge verbal segur sense cap tipus de balbuceig, utilitzant un to de veu suau i càlid que demostra respecte i afecte cap els familiars⁽²⁾**. Planteja preguntes obertes sense utilitzar tecnicismes, mantenint en tot moment un llenguatge coherent i concís demostrant així la seva experiència en aquest tipus de situacions.

Pel que fa al **llenguatge no verbal**, la Dra. Solé **utilitza els silencis magistralment** deixant temps a que els pares s'expressin i mostrant així el seu interès i respecte cap allò que tinguin que dir⁽²⁾. **Manté en tot moment contacte visual amb el Carlos i l'Anna** utilitzant la seva mirada com una eina més dins de l'entrevista que permet fer-llis saber que tenen tota la seva atenció. A pesar de que l'espai físic no és adient per realitzar aquest tipus d'entrevista, la Dra. Solé en tot moment **intenta mantenir una posició física propera, apropant-se als pares del Daniel** a pesar de que tenen l'obstacle de la taula al mig. Fins hi tot arriba a establir **contacte físic amb les mans del Carlos i l'Anna transmetent així una actitud de consol i tendresa⁽²⁾** en un moment tan dur com aquest. Aquesta actitud contrasta amb el llenguatge no verbal del metge que ha donat la notícia al Carlos i a l'Anna que es manté amb els braços creuats marcant així una distància en un moment on requereixen de comprensió i consol.

En el moment de realitzar la sol·licitud de la donació als pares, la Dra. Solé utilitza **l'argument de la utilitat⁽²⁾** amb la frase *“Hi ha persones joves, com el Daniel, que*

estan a punt de morir... però tenen una petita esperança... i els òrgans del Daniel ens la poden proporcionar”⁽¹⁾ a pesar de que finalment els pares no es veuen preparats per donar aquest consentiment.

4. Descriu l'espai físic on s'hi fa l'entrevista i la posició dels participants

L'espai on es realitza l'entrevista **es un petit despatx privat, amb parets de color blanc i sense cap tipus de decoració.** La sala està acondicionada amb **una taula gran de fusta i un total de quatre cadires**, les quals trobem distribuïdes de tal forma que hi han dos cadires a cada banda d'aquesta. Dins la sala també s'observa un armari ple d'arxius, darrera l'equip mèdic. L'espai tampoc disposa de cap mena de refrigeri ni beguda per oferir a la família. **L'ambient es mostra fred i amb una il·luminació de tipus artificial, no s'aprecia cap finestra ni raig de llum natural. Es un espai molt senzill i poc acollidor, de caràcter hostil i no adequat per a la realització de l'entrevista familiar.**

Respecte al posicionament dels participants, **trobem que hi han dues bandes, que es troben clarament dividides per l'escriptori del mig de la sala. A un costat està assegut l'equip mèdic, mentre que a l'altre hi han els familiars.** Aquesta disposició comporta una dificultat afegida a l'hora de donar una informació tan desoladora. La presència d'una barrera física dificulta l'apropament humà, el contacte i tot allò que cal per tal de transmetre i acompanyar a la família.

5. Descriu l'actitud de la Dra. Solé, la segona vegada que parla amb l'Ana, després de que hagin trasplantat el Carlos: llenguatge verbal i no verbal.

La Dra. Solé, des d'un inici es presenta amb una posició i actitud propera cap a l'Ana anomenant-la pel seu nom. Això demostra que s'ha **informat prèviament sobre la situació familiar i els seus antecedents, evitant així un situació violenta**. Disposar de tota la informació necessària facilita molt la tasca de la coordinadora de trasplants⁽²⁾.

La doctora comença realitzant un lleu contacte corporal, es mostra somrient i positiva en contraposició a l'actitud de preocupació que té l'Ana en aquest moment. Per altra banda, l'Ana sembla mostrar-se lleugerament avergonyida davant la situació actual en la qual es troben amb el seu marit, ja que aquest cop són ells qui han rebut l'ajuda del servei de trasplantaments d'òrgans. En el passat ells van rebutjar donar els òrgans del seu fill Daniel per ajudar a altres persones que es trobaven en la mateixa situació. Ara són ells els que es troben a l'altre banda del procés. L'Ana, es sent avergonyida i això s'aprecia mitjançant l'evitació del contacte visual.

En veure aquesta actitud i gestos la Dra. Solé procedeix a preguntar-li “*Que es troba bé?*” seguit d'uns segons de silenci, per tal que l'Ana expressi les seves preocupacions i pensaments, això demostra que **és capaç de reconèixer les senyals amb l'objectiu de poder reconduir la conversa**. En el transcurs del diàleg la Dra. Solé expressa un llenguatge no verbal correcte. **Mostra una posició física propera sense barreres cap a l'Ana, això li permet indicar interès i atenció que li facilita realitzar una escolta activa. Manté la seva mirada fixa i respecta els silencis per establir un millor contacte.**⁽²⁾ Comprèn que es allò que li angossa i decideix continuar amb la conversa en un altre espai més còmode. L'espai escollit

sembla ser la sala d'espera, on s'aprecia que no hi ha gaire gent o rebombori al voltant, per tant, és un lloc on poden mantenir una conversa lleugerament més íntima. En aquest ambient totes dues es troben assegudes l'una al costat de l'altre, sense impediments entre elles, es a dir properes i amb presència de llum natural.

La Dra. Solé amb el seu llenguatge verbal, **procura sempre mantenir un to de veu suau i càlid**⁽²⁾. A més, **fa us d'argumentacions molt concises**. Un exemple clar el trobem quan li explica quin és motiu pel qual no pot agrair personalment als benefactors del trasplantament del Carlos. Tot aquest seguit d'actuacions permeten que l'Ana expressi els seus pensaments i es trobi una mica més serena.

---

6. **Feu un comentari crític de la pel·lícula esmentant què us ha sorprès en positiu i en negatiu, respecte el tema que s'hi tracte i vinculeu-ho a les cites bibliogràfiques consultades**

Com s'ha esmentat en apartats anteriors, el missatge principal que vol aportar aquest vídeo és la paradoxa de que en la donació d'òrgans, en qualsevol moment ens podem trobar a un costat o l'altre del procés. Decidir en moments d'estrès, desesperança i negació, no ha de ser fàcil per a cap família, per aquest motiu resulta fonamental la sensibilitat de l'equip mèdic que planteja aquest tipus de peticions.

Un dels punts negatius més destacats és com transmet el metge la mala notícia de la mort del fill als seus pares. El metge no informa de manera clara i concisa, utilitza un vocabulari massa tècnic. Mostra una actitud d'aferrament a la seva postura emprant expressions no verbals negatives i poc comunicatives. Valorem també negativament la rapidesa amb que es planteja donació d'òrgans. El Daniel ha patit una mort encefàlica i per tant a nivell mèdic es podria deixar un marge de temps més prudent per plantejar la donació, deixant als pares iniciar millor el seu procés de dol. El Carlos i l'Ana viuen la petició com una amenaça / agressió.⁽²⁾

L'acostament cap als familiars no hauria de limitar-se només a obtenir el seu consentiment informat. La principal missió del personal sanitari, davant d'aquesta situació, és ajudar i donar alleujament emocional a les famílies que acaben de patir la pèrdua d'un ésser estimat. L'objectiu és que persona afectada sigui capaç de prendre una decisió. Proporcionar confiança i comprensió permet realitzar el protocol sobre la petició de donació d'òrgans de manera més exitosa.⁽³⁾

Treball vídeo Esperança | CURES CLÍNIQUES ESPECIALS

professors: **Jaume Vallés, Ramón Salinas, Sixtina Perarnau, Marina Mateu i Mercè Cols**

alumnes: **César Cordente, David Díaz, Luísa Mayhua, Verónica Morcillo i Carles Mayol**

curs: **4rt. Grau d'Infermeria | Manresa: 2017-2018 | Grup: 3**

Durant la visualització d'aquest vídeo, hem pogut observar diferents aspectes positius els quals hem trobat determinants per enfortir llaços comunicatius entre la part sanitària i les famílies dels pacients. Com a punts positius, volem destacar la proximitat que mostra la Dra. Solé amb els pares del Daniel i com mostra les seves excel·lents habilitats tan en comunicació verbal com no verbal.

Un punt positiu que també considerem molt important és l'escolta activa⁽²⁾ que fa la Dra. Solé en el moment en que els pares reben la notícia de la mort d'en Daniel o quan es torna a trobar amb l'Ana a l'hospital en l'intervenció del Carlos. La Dra. Solé es mostra receptiva davant de les dues situacions en que es troba el matrimoni. Les pauses al parlar, el deixar que la persona situada a l'altra banda expressi lliurement els seus sentiments, el respecte per l'espai íntim de cada persona, són petits detalls clau de les seves habilitats comunicatives que serveixen per establir una comunicació efectiva.

Volem també destacar com a punt a favor l'aprenentatge que s'extreu del vídeo en referència a les voltes que dona la vida, la decisió d'un mateix o de la unitat familiar pot proporcionar ajuda a la gent i en altres ocasions pots ser tu o algun membre de la teva família o entorn el qui necessiti aquesta ajuda.

Finalment, destacar la seqüència final del vídeo, on es veu al Carlos a l'arbre on havia trasplantat una branca d'un altre arbre amb el seu fill i que aquesta branca finalment ha crescut. És una bonica metàfora que simbolitza la importància dels trasplantaments en diferents aspectes de la vida.

- 7. Escriviu una opinió reflexiva conjunta. En el cas que individualment, no hi estigueu d'acord, argumenteu aquesta diferència d'opinió. Serieu donants d'òrgans en viu i perquè?, i ,per altra banda, us agradaria ser donant d'òrgans i teixits, després de la vostra mort i perquè?**

Estem d'acord en ser donants d'òrgans en vida sempre i quan la donació estigui dirigida a una persona amb la qual tinguem un vincle (un amic, un fill, un familiar...). Les decisions preses per els donants, ja siguin vius o morts, han de ser respectades tant per els professionals sanitaris com per les seves famílies. Sí un cop la persona ha mort si no s'ha pres aquest tipus de decisions, la família ha de decidir si volen fer-ho o no. Per nosaltres seria de vital importància tenir en compte els valors ètics i morals del donant per poder prendre aquesta decisió.

Respecte al tema de sí ens agradaria ser donants d'òrgans després de la nostra mort, considerem que és una decisió complexa doncs aquí conflueixen una sèrie de valors morals, religiosos i ètics molt personals de cadascú. Hem sotmès la qüestió a debat grupal i la nostra conclusió és que sí que ens agradaria ser donants un cop morts. Nosaltres quan morim, segons les nostres creences religioses o no religioses, allà on estiguin les nostres ànimes no creiem que siguin necessaris els nostres òrgans. Fent èmfasi en la nostra decisió ferma, creiem que els nostres òrgans poden ser utilitzats per altres persones que els requereixen per poder continuar vivint amb unes condicions de salut més òptimes. És la manera de proporcionar ajuda a tots aquells que cerquen una segona oportunitat per viure que malauradament sempre ha d'estar associada al dolor d'altres desconeguts. És en si un regal i un últim acte de solidaritat en vers a la pròpia vida alimentant-la des de la mort.

UNIVERSITAT
A MANRESA

Treball vídeo Esperança | CURES CLÍNiques ESPECIALS

professors: **Jaume Vallés, Ramón Salinas, Sixtina Perarnau, Marina Mateu i Mercè Cols**

alumnes: **César Cordente, David Díaz, Luísa Mayhua, Verónica Morcillo i Carles Mayol**

curs: **4rt. Grau d'Infermeria | Manresa: 2017-2018 | Grup: 3**

---

8. BIBLIOGRAFIA

1. Catalunya Gd. Gencat. [Online].; 2011 [citat Febrer 2018]. Disponible a:
<http://trasplantaments.gencat.cat/es/recursos/galeria-multimedia/esperanza/>.
2. Rodríguez Villar C. Entrevista familiar para la donación. En: TPM, Les Heures, Universitat de Barcelona, Fundació Bosch i Gimpera, editores.
Manual de Coordinación de Trasplantes. Barcelona; 2005. p. 161-169.
3. Cabrero García J, Richart Martínez M. La petición de órganos para el trasplante : habilidades básicas de comunicación. Rev Española Traspl. 1995;4:301–8. Disponible a :
https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/24973/1/1995_Cabrero_Richart_Rev_Esp_Traspl.pdf